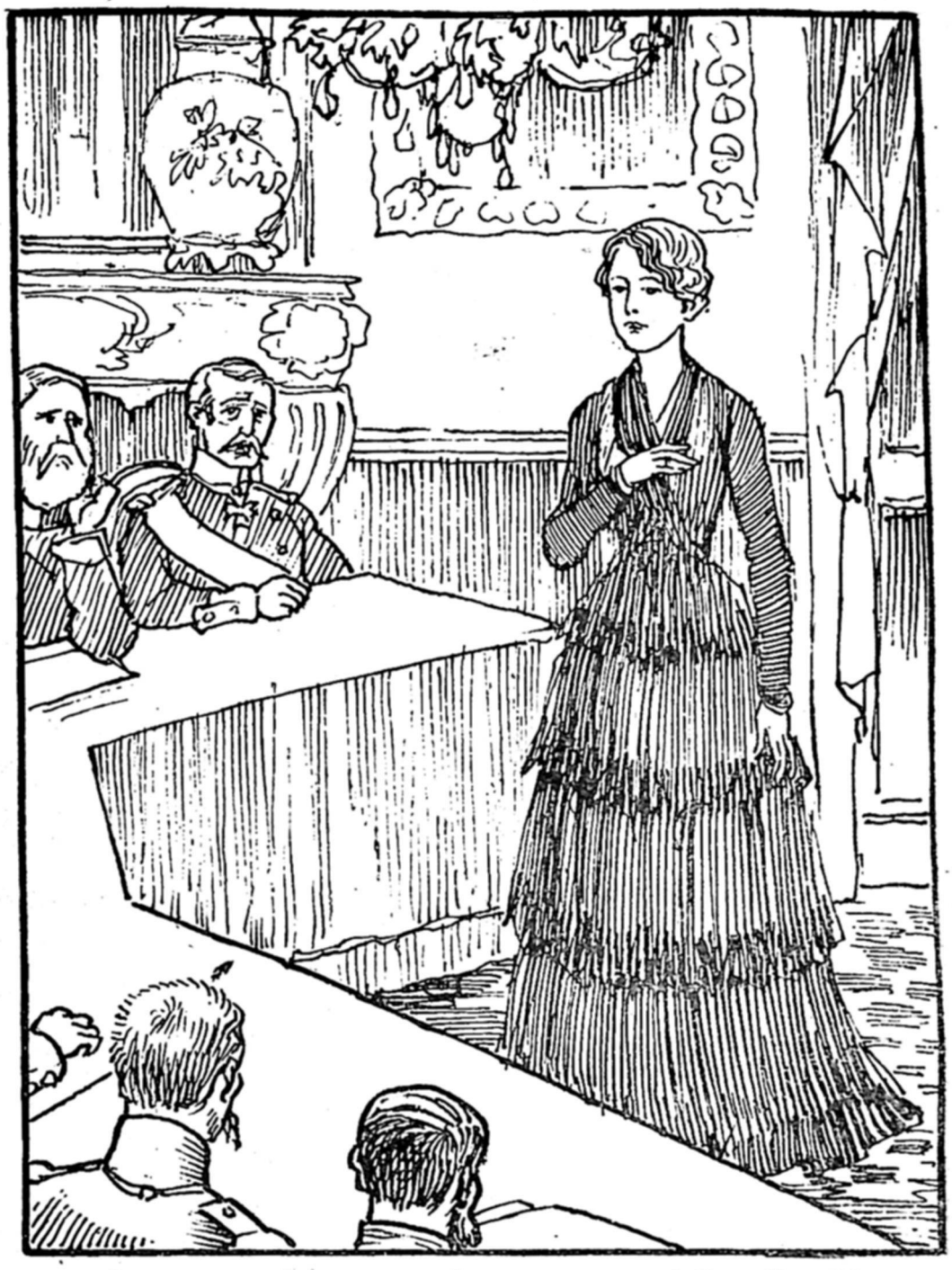

Mevrouw Juarez smeekt om genade voor generaal Castello. (Blz. 819)

Aan anderen vertelde hij, dat hij Oostenrijksch secretaris van legatie in Spanje en ook, dat hij officier bij een Oostenrijksch ulanenregiment geweest was, waarvoor evenmin grond bestond als voor zijne verwantschap aan den keizer. In één woord, hij behoorde tot die soort van snoevende Duitsche gelukzoekers, zooals men ze, helaas! maar al te veel in de bierhuizen in de Bowery te New-York aantreft, tot ergernis der fatsoenlijke Duitschers, daar zij het zijn, die den Duitschen naam bij de Amerikanen in miskrediet brengen.

Deze Görbitz was iemand, die met zich zelven en met de wereld geen vrede had en half krankzinnig was. Hij verkeerde in bestendige woede, en als hij niemand had, op wien hij deze kon koelen, dan schopte hij met zijne voeten tegen den muur. Hij was bepaald onuitstaanbaar en er was volstrekt niemand, met wien hij het kon vinden. Bij de generaals had hij zich zoo gehaat gemaakt, dat deze mij alleen daarom minder bezochten, omdat hij bij mij was, zooals generaal Escobar en anderen mij ter hunner verontschuldiging meedeelden. Tijdens het beleg van Queretaro smaalde hij op zulk eene ongepaste wijze op den keizer, dat Miramon hem daarover dikwijls te recht wees, hetgeen generaal Escobar mij insgelijks zeide. Het ongeluk brengt iemand dikwijls in aanraking met zonderlinge menschen; maar de onaangenaamste ervaringen van dien aard doet men in den omgang met de bovengenoemde soort van Duitschers in Amerika op.

Op den 28 Juli werd ons gezegd, dat de gevangenen weder naar het Capucijner kloos-

ter verplaatst zouden worden. Wij hielden ons tot 's avonds zes uur gereed, maar moesten onze ingepakte goederen weder uitpakken, en hetzelfde herhaalde zich den volgenden dag; eindelijk werd de verplaatsing tegen den 30n Juli 's namiddags om vier uur bepaald.

Ik had den vroegeren bediende van Mejia, Euphemio genaamd, in mijn dienst genomen. Hij was een schrander, getrouw man, die over niets anders dacht, dan hoe hij mij zou kunnen bevrijden. Toen hij en andere bedienden onze matrassen vooraf naar het Capucijner klooster moesten overbrengen, stelde hij mij voor, mij in eene matras te pakken en zoo uit de gevangenis te brengen, waarin ik echter niet toestemde.

In het Capucijner klooster nam hij terstond de vroegere cel van Mejia voor ons in beslag; maar kolonel Fueron kwam zelf en bepaalde de inrichting. Hij en majoor Tripp hadden tegen mij eene bijzondere grief, omdat ik volstrekt geene notitie van hen nam, terwijl andere gevangene zich meer in de omstandigheden schikten, hen het eerst groetten en zoo al meer, waartoe ik mij niet geroepen gevoelde. Fueron had de vriendelijkheid, zich op deze wijze over mij uit te laten, « dat hij hoopte, mij nog eens te zien fusilleeren en dit ook zou bewerken, wanneer ik mij aan iets schuldig maakte. »

Wij moesten dan ook de cel van Mejia verlaten en werden in de cel, waarin de wacht zich vroeger bevonden had, geplaatst, waarvan de deur aan den kant van de trap openging en die donker en zeer smerig was. Fueron meende, dat zij goed genoeg voor de vreemde « cabrones » was.

Wij maakten het ons intusschen zoo gemakkelijk mogelijk: wij kochten matten, waarmee wij den vloer en de muren, nadat deze schoon gemaakt waren, bedekten, en hingen dergelijke matten voor de deur en de ramen. Ook werden er goedkoope kribben voor ons gekocht. Gelukkigerwijze had ik mij gedurende den Amerikaanschen oorlog met niet veel beters moeten behelpen, zoodat mijne gevangenis mij minder ellendig voorkwam.

De onderofficieren waren op eene binnenplaats, die in de nabijheid daarvan lag en zich insgelijks op de eerste verdieping bevond, ingekwartierd. Daar had men een steenen terras, vanwaar zij op de binnenplaats konden zien. Hun kwartier was met het onze door een gang verbonden.

De toestand der gevangenen werd zeer verlicht door de goedhartigheid der uitmuntende inwoners van Queretaro, voor wier gedrag wij niet dankbaar genoeg kunnen zijn. Verscheidene familiën hadden onder elkander bepaald, dat ieder de zorg van een officier op zich zou nemen, en hem een maal zenden. Het eten voor mij en majoor Görbitz zond de bankier Rubio, en voor den luitenant-kolonel Pittner zorgden twee jonge dames buiten weten van haren vader. Zij bezochten ons ook, om persoonlijk naar onzen welstand te vernemen.

Daarbij schiet mij te binnen dat wij ook eens een bezoek van Mevrouw Miramon kregen. De ongelukkige vrouw weende. Toen ik haar mijn arm aanbood, stiet zij mij eerst met afschuw van zich, omdat zij mijne uniform zag en mij voor een officier der Juaristen hield. Het lijk van Miramon was voorloopig in de kerk van het klooster Santa Teresita bijgezet, totdat het eindelijk naar Mexico overgebracht werd.

Het leven van gevangenen gaat zeer eentonig voorbij, en er valt slechts weinig van te zeggen. Men brengt den tijd zoo goed mogelijk door. Eenige afleiding verschaffen ons de couranten, die er uit Europa aankwamen, waarin de gebeurtenissen in Mexico verhaald werden, waarvan Mexicaansche couranten uittreksels meedeelden. De Amerikaansche couranten lieten zich over de terechtstelling van den keizer uit op een wijze, die de Mexicaansche republikeinsche regeering deed besluiten, dit te verbeiden. Ook op de correspondentie met Europa hield deze regeering een scherp oog en niet minder dan zestig zakken met brieven werden er door haar verbrand.

Op den 10n Augustus schreef ik aan mijne vrouw en verzocht haar, er zooveel mogelijk haar best voor te doen, dat mijne gevangenisstraf in verbanning veranderd werd; maar zij antwoordde mij, dat daarop voorhands volstrekt nog geen uitzicht bestond. De ministers meenden, dat wij al blijde mochten zijn, dat wij nog in leven waren, en verzochten, verder niet meer met verzoeken van dien aard lastig gevallen te worden. Mijne vrouw vroeg, of zij naar Queretaro mocht gaan, waar zij het liefst haar verblijf wilde houden. Ik wenschte dit natuurlijk insgelijks, maar ried haar, alsdan een korten en bondigen vrijbrief mee te brengen, daar zij er op kon rekenen, dat de majoor Tripp haar alle mogelijke zwarigheden in den weg zou leggen.

Op den 16n Augustus werden alle generaals, die gezamenlijk voor den krijgsraad te recht gestaan hadden, in eene zaal ontboden, waar men ons kwijtschelding van de doodstraf en de straffen, waarin deze veranderd was, aankondigde. Casanova en Escobar kregen 10 jaren gevangenisstraf, Valdez, Reyes, Monterde, Moret, Liceaga en ik elk 7 jaren, de kolonels Diaz en Redonet 6 jaren, Prieto 6 jaren, generaal Ramirez 4 jaren, de prefect Othon 4 jaren en de generaals Calvo en Herrera y Lozada 2 jaren; de oude Magana werd op vrije voeten gesteld.

Op den avond van dien dag vertoonden kolonel Fueron en majoor Tripp zich aan ons in de uiterste gejaagdheid. Wij werden allen gelast, ons naar onze cellen te begeven, en er mee bedreigd, dat wij oogenblikkelijk doodgeschoten zouden worden, als wij eenige beweging mochten maken. Men kan zich voorstellen, welk eene ontsteltenis dit bij ons teweegbracht, inzonderheid toen wij al spoedig daarop een pelotonsvuur hoorden.

Eene conservatieve guerillabende had zich van het slecht bewaakte La Cruz meester gemaakt en was tot op de Plaza de la Cruz doorgedrongen, waar zij echter door eene aldaar geposteerde compagnie teruggedreven werd. Dit was eene poging, die ter onzer bevrijding gedaan werd en wel is waar zeer goed gemeend was, maar geen ander gevolg had, dan dat zij onzen toestand verergerde. — Ook op den avond van den 20n Augustus kwamen er gemaskerde personen in de stad, die zich van een aantal wapenen meester maakten en deze onverhinderd meenamen.

Op den 21n Augustus bracht eene telegrafische dépêche van Mexico het bericht, dat generaal G. O'Horan aldaar 's morgens om zes uur gefusilleerd was. De generaal wilde zich volstrekt niet langs achter laten doodschieten; eindelijk, na allerlei tegenkanting schikte hij zich hierin en zeide: « Gij hebt mijn rug nog nooit gezien, en ik wil u dit genoegen wel doen. »

Generaal Castillo, die, zooals ik vroeger meegedeeld heb, voor een afzonderlijken krijgsraad te recht gesteld werd, had geene kwijtschelding van straf gekregen, en de vijandelijke officieren zeiden, dat er volstrekt geen hoop meer voor hem bestond. De generaal zelf had deze ook geheel opgegeven; maar hij was nu reeds een maand geleden veroordeeld en moest er iederen dag op bereid zijn, dat hij naar de gerichtsplaats gevoerd zou worden. Hij zeide mij, dat deze toestand hem ondraaglijk was en dat hij zich, wanneer er niet spoedig een einde aan kwam, zelf zou doodschieten.

In den nacht van den 25n op den 26n Augustus werd het lijk van den keizer op een overdekten wagen geladen en bij gelegenheid van een geldtransport, dat van een escorte voorzien was, naar Mexico gezonden.

Op den 28n kwam eindelijk het bevel, dat generaal Castillo den volgenden morgen om negen uur gefusilleerd zou worden; maar 's avonds om negen uur snelde zijn verdediger zijne cel binnen en bracht hem een telegram, waarin werd meegedeeld, dat de dappere, grijze generaal op voorspraak van Mevrouw Juarez begenadigd was, hetgeen Castillo in het eerst volstrekt niet wilde gelooven.

Deze heuglijke tijding bracht eene algemeene blijdschap in de gevangenis teweeg. Alle gevangenen snelden uit hunne cellen, om den algemeen, wakkeren man onder het storten van vreugdetranen geluk te wenschen. Het was inderdaad een treffend tooneel, waaraan een einde gemaakt werd door majoor Tripp, die woedend kwam toesnellen en den wachthebbenden officier en den cabo cuarto liet arresteeren, omdat zij uit menschelijkheid veroorloofd hadden, dat de advocaat aan Castillo zijne begenadiging mededeelde. Tripp was daardoor verstoken van de vreugde, den generaal nog tot aan de gerichtsplaats te sleepen. De cabo cuarto werd tot gemeen soldaat gedegradeerd.

Op den 8n September kwam mijne vrouw eindelijk aan, en, zooals ik verwacht had, werden haar door den majoor Tripp alle mogelijke zwarigheden in den weg gelegd, ofschoon zij een bijzonderen vrijbrief van den minister van oorlog meebracht. Terwijl Mexicaansche dames tweemaal op iederen dag, onverschillig op welk uur, mochten komen, stelde men voor haar eenmaal daags een bepaalden tijd vast, en als zij kwam, deden de onbeschofte officieren der wacht haar allerlei kwellingen aan.

Er had zich onder de gevangenen een gerucht verspreid, dat er op den 16n September, den dag der onafhankelijkheidsverklaring van Mexico, eene algemeene kwijtschelding van straf zou plaats hebben, en deze dag werd dan ook met koortsachtig ongeduld tegemoet gezien. Ik echter was door mijne vrouw van de stemming, die er te Mexico heerschte, onderricht en verwachtte niets. Deze dag kwam. Zij, die zich reeds met eene vaste hoop gevleid hadden, keken den geheelen dag naar de aankomst van een telegram, dat hun verlossing zou brengen, uit, maar de avond kwam, en men zag hen met lange, bedroefde gezichten rondsluipen.

Op den 18n September hadden kolonel Cervantes, de toenmalige kommandant van Queretaro, en kolonel Fueron benevens majoor Tripp reden tot groote vrees: een officier van het bataljon, dat ons bewaakte, was met omstreeks veertig manschappen gedeserteerd! — Daarbij kwam nog, dat de vrouwen der soldaten, die bijna in 't geheel geene soldij en zeer weinig te eten kregen, hunne patronen verkochten, zoodat men hun nooit meer dan twee of drie kon toevertrouwen. Opdat de soldaten echter niet gedurende den nacht zouden wegloopen, hielden de officieren zelf bij de uitgangen van het klooster de wacht. Onder dergelijke omstandigheden kon men het den bevelvoerenden officieren niet kwalijk nemen, dat zij zich over de veiligheid der gevangenen bedacht maakten en er herhaalde malen op aandrongen, hen naar eene andere plaats over te brengen.

Na een voorval, zooals eene desertie in massa, die zoo duidelijk bewees, dat de kolonel het geduld zijner soldaten op de uiterste proef stelde, werd hun gewoonlijk, om hen tevreden te stellen, eene kleinigheid aan soldij uitbetaald en ook een paar lood vleesch gegeven.

De troepen, die ons bewaakten, moesten geregeld door ons, Europeesche officieren, onderhouden worden. Men kan zich geen erbarmelijker, uitgehongerder gespuis voorstellen, en de officieren pasten volkomen bij deze manschappen.

De manier, waarop deze officieren door hunne superieuren bestraft werden, bewijst ten duidelijkste, op welken trap van beschaving zij stonden. Kolonel Fueron bestrafte onder anderen vier luitenants wegens wangedrag daarmede, dat hij hen vier dagen lang op eene azotea te midden van de brandende stralen der zon gevangen hield. De jonge officieren gedroegen zich in hunne gevangenschap precies als schooljongens, die in de gevangenis zitten, en lieten bij voorbeeld touwtjes naar beneden zakken, waaraan hunne soldaten heimelijk allerlei eetwaren, die zij verlangden, moesten vastbinden.

Luitenant Kucharz hoorde op zekeren nacht, dat er iemand aan zijn kast, die naast zijne krib stond, bezig was, en miste den volgenden morgen vier paar fijne zeemleeren handschoenen, die hij vroeger, om zich geld te verschaffen, te koop aangeboden had. Terwijl hij er nog over nadacht, wie de dief toch wel kon zijn, zag hij, dat de wachthebbende officier een der paren met een zeker gevoel van welbehagen aanpaste. Toen de officier hierover te recht gewezen werd, verontschuldigde hij zich door te zeggen, dat hij de handschoenen slechts weggenomen had, om ze voor luitenant Kucharz te verkoopen!

In de cel van kolonel Diaz werd bijna iederen avond « monte » (zeker kaartspel) gespeeld, en het spel duurde niet zelden tot vier uur, hetgeen voor ons overigen deze aangename zijde had, dat wij ook langer licht mochten houden, dan overeenkomstig het reglement vergund was. Majoor Tripp was namelijk een der hartstochtelijkste spelers en streek, als hij won, het geld met blijkbaar welgevallen op; maar als hij verloor, kwam er niet veel van betalen.

Gevangenen hebben veel ledigen tijd, en het is nauwelijks te gelooven, welke dwaze en kinderachtige dingen zij vaak uitdenken om den tijd te verdrijven. Bijzonder uitgelaten waren de Fransche officieren onder ons, en hunne kluchten waren soms alleraardigst om aan te zien, inzonderheid daar zij de Mexicaansche vijandelijke officieren mee in 't spel betrokken en zich onbarmhartig en dikwijls op de meest drieste wijze vroolijk over hen maakten.

Een der Franschen had zich een viool weten te verschaffen, en nu was er 's avonds een bal in het zonderlingste kostuum, of werd er een allerdolst ballet gegeven, waaraan de lachspieren van Tripp zelfs geen weerstand konden bieden.

Op andere tijden werd er « stuivertje wisselen » of « schuilevinkje » gespeeld, bij welk laatste de wachthebbende officier, die meespeelde, om de aardigheid duchtig afgeranseld werd.

Onze wachten verrichtten hun werk met de meeste kalmte en amuseerden zich insgelijks op hunnen post zoo goed zij konden. Een der officieren moest gedurende den nacht naar een zekere nevencel gaan en struikelde voor de deur over het geweer van den schildwacht, dat deze op zijde gezet had, daar het hem in het teedere gesprek met zijne vrouw of zijn meisje, die hem op wacht hielp staan, hinderde.

De grootste vreugde voor ons allen was echter het morgendappel, dat op de binnenplaats gehouden werd. Wij keken er meestal van eene galerij naar, ofschoon ook verscheidenen inzonderheid de Fransche, op de plaats zelf gingen en zich onder de soldaten vermengden.

Wanneer de manschappen zich in het gelid geschaard hadden en de onderofficier van de wacht kwam, riep hij: « Buenos dias, Senores! » en antwoordden de soldaten: « Buenos dias, Senor Cabo cuarto! »

Daarop begon het tellen, dat is, iedereen moest, met den rechtervleugel te beginnen, het volgnummer zeggen. Tot drie toe ging het gewoonlijk goed, maar als het daarboven kwam, haperde het dikwijls; in plaats van vier werd er zeven, in plaats van vijf negen geroepen, waarbij de Cabo cuarto te recht wijzend en met opgeheven vinger beleefd zeide: « No, Senor! no — cuatro, cuatro! ».

Kwam dan de wachthebbende officier, dan riep hij: « Buenos dias, Senores! » en « Buenos dias, Senor Comandante! » werd hem uit de gelederen ten antwoord gegeven.

Dan weder riep de officier: « Viva la libertad! » (leve de vrijheid): « Viva! » herhaalden de soldaten, of werd het « Mueram los traidores! » (weg met de verraders) van den officier door de soldaten met een « Mueran! » beantwoord, maar meestal onder gelach, waarmee de bevelhebber instemde, want de daarbij staande gevangenen bedreigden hen met de vingers en gaven hun te kennen, dat zij van de « traidores » geen fooi meer zouden krijgen. Dit belachelijk tooneel herhaalde zich iederen morgen.

Daar de welwillende inwoners der stad de gevangene officieren van eten voorzagen, hadden deze het vrij goed, al mochten zij ook weinig of volstrekt geen geld op zak hebben en ook de tabak missen, die aan gevangenen zoo uiterst welkom is. Generaal Moret kocht tabak en verdeelde deze, maar alleen onder de Mexicanen, hetgeen mij aanleiding gaf om voor de Fransche officieren insgelijks wat te koopen.

Mijne vrouw bezocht mij dagelijks en deed haar best om mij wat op te vroolijken. Eens werd mij in haar bijzijn een prachtige, groote bloemruiker gebracht, waarin een minnebriefje van eene dame ingesloten was, hetgeen tot allerlei spotternijen aanleiding gaf, totdat het eindelijk uitkwam, dat het briefje door mijne vrouw zelf geschreven was.

Op den 21n September vernamen wij, dat Zijne Excellentie de Oostenrijksche admiraal Tegethoff aangekomen was, om het lijk van Zijne Majesteit af te halen en particuliere aangelegenheden van den keizer te regelen. De aankomst van den held van Lissa bracht natuurlijk eene groote sensatie ook onder de Mexicanen teweeg, inzonderheid daar de waardige en gepaste wijze, waarop de Oostenrijksche admiraal zich gedroeg, zoo gunstig bij die van de vroegere vertegenwoordigers van zijn keizer afstak.

De Heer Von Tegethoff bracht ook de geldzaken des keizers, door bemiddeling van den heer Davidson, den agent van het huis Rothschild, in orde. Ik kreeg van den laatstgenoemde een vertrouwelijk schrijven, waarin ik uitgenoodigd werd, er mijne meening over te zeggen, welke schuldvorderingen deze of gene personen op den keizer hadden, en in welke mate deze tevreden zouden te stellen zijn. Ik antwoordde naar mijn beste weten en, naar ik hoorde, richtte men zich naar de door mij gedane opgaven.

Ik kreeg omstreeks dezen tijd een brief van Dr. Basch, waarin hij mij verzocht, hem den gipsvorm van Dr. Licea, welken deze van het gezicht des keizers genomen had, te bezorgen. Daar ik niet kon uitgaan, zond ik mijne vrouw.

Dr. Licea had eene menigte reliqueën van den keizer bewaard, maar geenszins uit hoogachting, maar om dezelfde redenen, waarom zijne regeering het lijk behield, namelijk om er winst mede te doen. Licea bezat haar van den keizer, een gedeelte van zijn baard, den roodzijden lijfgordel, dien hij droeg, toen hij gefusilleerd werd, en vele andere dingen. Hij scheen er reeds lang op gewacht te hebben, dat men hem daarom aanvraag zou doen, en vorderde nu voor al deze voorwerpen de som van 20,000 pesos. Mijne vrouw kwam op den vernuftigen inval, zich dit alles door den dokter schriftelijk te laten opgeven, waaraan deze ook terstond voldeed. Waarschijnlijk om haar voor zijne hebzuchtige plannen te winnen, gaf hij haar een stuk van den lijfgordel en haar van het hoofd en den baard, en aan mij zond hij in een fleschje met sterkwater een stukje van het hart des keizers, en den eenigen kogel, die in het lijk gevonden werd, benevens bewijzen der echtheid. Dr. Basch zegt wel is waar in zijn boek, dat alle kogels door het lichaam des keizers gegaan zijn; maar de Mexicaansche dokters zijn eenstemmig in hunne verklaring, dat er een in zijn rug is blijven zitten. Ik vermoed, dat het die geweest is, welke door zijn hart geschoten werd.

Mijne vrouw deelde de schriftelijke opgave van den dokter aan den admiraal Tegethoff en aan den president Juarez mede, en nu werd Licea er in rechten voor vervolgd, dat hij wilde verkoopen, wat hem niet toebehoorde.

De bedenkingen der kolonels Cervantes en Fueron hadden in Mexico een gewenschten uitslag gehad, en er werd ons gezegd, dat wij ons maar gereed moesten houden om binnen

kort van Queretaro weggebracht te worden, daar wij over het geheele land zouden verdeeld worden, Men zeide, dat de generaals naar Piedras Negras en naar het eiland, Isla de Caballos genaamd, waarmee generaal Castillo reeds kennis gemaakt had, overgebracht zouden worden.

Op deze plaatsen was de bewaking veel gemakkelijker, daar er aan eene vlucht der gevangenen in 't geheel niet te denken viel; want al mocht Piedras Negras ook geen eiland zijn, zoo lag het toch heel in het Noorden, en wel in eene streek, welke bewoond werd door de « Indios barbaros » (onbeschaafde Indianen), die iedereen, die zich er buiten waagde, scalpeerden.

Op den 23n September kregen wij een bezoek van den reeds vermelden kolonel Von Gagern, wiens welwillende bemoeiingen alle gevangenen niet dankbaar genoeg kunnen erkennen, daar hij er onophoudelijk en met goed gevolg zijn best toe deed, het bij de officieren, die ons bewaakten, en bij zijne regeering zoover te brengen, dat wij beter behandeld en ons allerlei kleine gemakken toegestaan werden. Hetzelfde had hij reeds voor de stafofficieren, die te Morelia gevangen zaten, gedaan en inzonderheid bewerkt, dat zij van de gemeene strafgevangenen afgezonderd werden. Hij trachtte kolonel Cervantes te bewegen, althans van ons drieën Duitsche officieren hun woord van eer aan te nemen, zoodat wij vrijelijk in de stad konden rondwandelen; maar mocht de kolonel deze verantwoording ook niet op zich willen nemen, zoo vergunde hij toch, dat wij onder de verantwoordelijkheid van den Heer Von Gagern eenige malen, van 's morgens tien tot 's middags twee uur, vrijelijk in de stad konden rondloopen.

De kolonel was zoo fatsoenlijk, ons niet eens ons woord van eer af te vragen, maar verzocht ons eenvoudig, om twee uur weder aan het huis mijner vrouw te zijn, van waar hij met ons naar de gevangenis zou gaan. Wij hadden namelijk alle vier bij mijne vrouw ontbeten en gingen van daar ieder afzonderlijk eene wandeling doen, waar wij maar wilden.

De luitenant-kolonel Pittner en ik waren precies om twee uur ter bestemder plaatse, en kolonel Von Gagern kwam terstond daarop; doch majoor Von Görbitz was om drie uur nog niet verschenen; de welwillende kolonel was radeloos en wij nog veel meer.

Eindelijk, om vier uur, kwam Görbitz lachende aan en scheen volstrekt geen begrip van het ongepaste zijner wijze van handelen te hebben.

De Heer Von Gagern wist ook bij de regeering te bewerken, dat aan ieder van ons gevangenen dagelijks een halve dollar toegestaan werd. Ik beraadslaagde met de generaals, of wij dezen zouden aannemen, en wij besloten dit te doen, om de andere officieren, die het dringend noodig hadden, daarvan niet te versteken, en omdat het geld anders toch maar in verkeerde handen zou komen. Het laatste was intusschen toch zeker wel het geval, want de halve dollar werd zeer zeldzaam en ongeregeld uitbetaald. Ik kreeg dien gedurende den geheelen tijd mijner gevangenschap slechts driemaal en heb zeker wel bijna honderdmaal zooveel aan de Juaristische officieren en soldaten, wier jammerlijke toestand mij medelijden inboezemde, gegeven.

Onder de gevangene keizerlijke Mexicanen bevond zich een guerilla-luitenant, Mac Donaldo, wien het heel slecht ging en die dikwijls door zijne lieve vrouw met haren zuigeling op den arm bezocht werd. De bedroefde stille vrouw deed alles wat in haar vermogen was, om den toestand van haren man te verbeteren, en verwierf zich daardoor de algemeene achting, zelfs bij onze bewakers, hetgeen den man zeer goed te pas kwam, toen zijne heftigheid hem in groot gevaar bracht. Hij raakte namelijk in twist met den wachthebbenden officier, en in een plotselingen aanval van woede rukte hij den schildwacht het geweer uit de hand. Hij werd dadelijk gegrepen en in strenge bewaring gezet. Tripp wilde hem laten doodschieten; maar zijne vrouw smeekte hem zoo dringend, dit niet te doen, dat hij aan hare smeekbeden geen weerstand kon bieden. Mac Donaldo leed ten gevolge van zijne woede nog verscheidene dagen achtereen aan hevige zenuwtoevallen.

Er kwam ook een photograaf in ons klooster, die met vergunning van kolonel Cervantes de gevangenis van den keizer, maar vrij slecht, in photographie bracht. Beter gelukte hem eene groep van de gezamelijke ter dood veroordeelde officieren, waarbij behalve Jimmy en diens vriend Patschuka ook een Joodje, majoor Moskowiche en majoor Adame, zonder er recht op te hebben, te zien zijn.

Aan de vriendelijkheid van kolonel Von Gagern had ik het insgelijks te danken, dat het aan mijne vrouw vergund werd, mij onverhinderd en te allen tijde te mogen bezoeken en tot 's avonds tien uur bij mij te blijven, zoodat

wij geregeld een partijtje whist konden spelen.

Op den 8n October kwam eindelijk het bepaalde bevel, dat wij Queretaro den volgenden dag 's middags om één uur moesten verlaten, en tevens voor mij de vergunning, om naar Oajaca, in plaats van naar Monterey, te gaan.

Mijne vrouw had besloten, haar verblijf te Oajaca te vestigen en daarheen met de diligence vooruit te rijden, op welke reis zij tot aan Mexico vergezeld werd door kolonel Von Gagern, die de goedheid gehad had, zijne reis te dien einde zoolang uit te stellen.

Op den 9n October kwam kolonel Von Gagern en verzekerde, dat er geen uitstel meer zou plaats hebben en dat wij 's middags bepaald zouden vertrekken.

In ons klooster had er op dien middag een groote toeloop van menschen plaats, en de wachten waren daarom verdubbeld. Alle vrienden uit Queretaro kwamen namelijk, om afscheid van de gevangenen te nemen, inzonderheid een groot aantal dames. Wij allen verkeerden in eene aangename stemming, want aan gevangenen is elke verandering welkom.

De gevangenen, die naar Vera Cruz en Oajaca overgebracht zouden worden, hadden een heel eind ver denzelfden weg af te leggen en bleven bij elkaar. Het waren Castillo, Escobar, Moret, Ramirez, Redonet, Diaz, Othon, Prieto en ik. Ik had, zooals gezegd is, paarden voor mij gekocht, terwijl de anderen drie rijtuigen gehuurd hadden.

Om één uur werden wij eindelijk op de straat, die vol deelnemende vrienden was, gevoerd en naar de Plaza de Independencia, waar het regeeringsgebouw staat, gebracht. In het midden van dit plein bevindt zich een zuil, waarop vroeger de godin der vrijheid stond, die echter gedurende de belegering door een republikeinschen kanonskogel van haar verheven voetstuk in het slijk neergeworpen werd: — zeker een zeer gepast zinnebeeld met het oog op de toestanden aldaar.

De deelneming der goede inwoners van Queretaro was inderdaad treffend. Bloemen, vruchten, koeken en levensmiddelen van allerlei aard werden naar het rijtuig gebracht, en arme vrouwen wierpen er zelfs kopergeld in. Een arm oud moedertje kwam met een zak aardappelen aanstrompelen, en men kan wel begrijpen, dat de welmeenende geefster met haar hoog te waardeeren penningske niet afgewezen werd.

Na een oponthoud van één uur zette de stoet zich eindelijk in beweging. Wij werden door zestig man infanterie onder een luitenant geëscoteerd, en over het geheele transport werd het bevel gevoerd door zekeren kapitein Rodriguez, een neef van onzen dapperen kolonel, die aan de Juaristen het Pantheon weder afnam. Kolonel Von Gagern beval mij bijzonder aan hem aan, en de kapitein maakte zich voor mij zoo aangenaam mogelijk. Ik reed meestal naast hem en was geheel vrij en onverhinderd in mijne bewegingen.

Op de Cuesta China, het hoogste punt in de nabijheid van Queretaro, hielden wij halt. Van hier kan men ieder punt der stad overzien, en ik sloeg nog een laatsten, weemoedigen afscheidsblik op den Cerro de la Campagna. De plaats, waar wij halt hielden, was dezelfde, waar wij ons, toen wij met den keizer aankwamen, tot den intocht in de stad gereedmaakten.

Wij trokken over Colorado en brachten den nacht in eene hacienda, waarvan ik den naam niet weet, door. De ongewone rit, de zon, de lucht, alles had mij zoo moede gemaakt, dat ik, zonder vooraf iets genuttigd te hebben, in slaap viel.

Op den 10n October kwamen wij te San Juan del Rio en werden in het huis, waar het hoofdkwartier des keizers geweest was, onder dak gebracht. Men plaatste wel is waar voor den vorm een schildwacht voor de deur; maar de kapitein gaf hem instructiën, elk der gevangenen vrijelijk te laten passeeren, en de meesten hunner bezochten dan ook de stad.

Reeds om elf uur des morgens kwam de diligence van Queretaro, waarin mijne vrouw, die van kapitein Diaz en kolonel Von Gagern zich bevonden. Nadat wij gezamenlijk ontbeten hadden, reden zij ons vooruit.

Op den 15n October bereikten wij Mexico. Twee leguas van de stad kwam mijne vrouw ons te gemoet in gezelschap van Mevrouw Hube, de echtgenoote van een Hamburger koopman, die vóór den tijd des keizers Mexicaansch consul te Hamburg geweest was. Tijdens mijn verblijf te Mexico had deze familie aan mijne vrouw en mij zeer vele diensten bewezen, en gedurende de belegering van Queretaro woonde de eerstgenoemde geheel bij haar in. De Hube's hadden eene alleraardigste buitenplaats bij Mexico te Tacubaya, waar ik aangename uren doorbracht, en waar vele vreemdelingen een gastvrij verblijf gevonden hebben.

Bij de garita vonden wij eene menigte rijtuigen met de vrienden en bloedverwanten der gevangenen, die ons met ververschingen van allerlei aard bestormden.

Na twee uren gewacht te hebben, trokken wij de stad binnen en werden op bevel van den kommandant, generaal Regules, naar het algemeene tuchthuis gebracht. Hier gaf een adjudant van den generaal ons aan den inspecteur over. Deze adjudant was een kind van omstreeks twaalf à dertien jaren en nog geen vier voet lang. De kleine, aardige jongen droeg een zeer fijne, keurige uniform, hooge rijlaarsjes en een ontzaggelijk groote revolver in den gordel. Hij gevoelde zijn gewicht natuurlijk, en wij maakten ons allen vroolijk over hem. General Escobar kneep den luitenant eens in de wang en vroeg; « Muchacho! (jongetje) hoe oud ben je? »

Wij allen zetten zeer lange gezichten, want alle bezoeken en alle verbintenissen met de buitenwereld hielden nu op. s Avonds om acht uur werd mij bevolen, naar mijne cel te gaan, die vier voetstappen lang en drie breed, maar door de zorgen mijner vrouw althans van een matras en een stoel voorzien was. De muren der cel waren met allerlei zinspreuken van spitsboeven in alle mogelijke talen beschreven; maar ongelukkig was dit gekrabbel niet het eenige, wat deze kerels achter gelaten hadden, want gedurende den nacht overvielen mij legioenen van vlooien, die de gedachte aan slapen nauwelijks bij mij deden opkomen.

Op den 16n 's morgens kwam de inspecteur der gevangenis, ten einde ons met het reglement dier inrichting bekend te maken. Daar de waardige beambte daarbij met bijzonder veel aandacht naar mijn zwaren gouden horlogeketting keek, voelde ik mij gedrongen, dien in den zak van mijn broek te laten verdwijnen.

Ik werd in de spreekkamer gelaten, waar mij bezoek wachtte. Toen ik binnentrad, beval de gevangenbewaarder mij, dat ik mijn hoed moest afnemen; doch ik hield dezen op, daar de Heer Von Gagern, die mij een bezoek bracht, den zijnen ook op had. Deze kleinigheid deed mij in eene onbeschrijfelijke woede ontsteken, en Von Gagern had heel wat moeite om mij tot bedaren te brengen.

Later bezocht mij ook de Heer Skelton, de correspondent van den *New-York Herald*, die met de familie van den Heer Juarez nader bekend was. Deze beloofde mij, er voor te zullen zorgen, dat mijne gevangenschap mij eenigszins draaglijker gemaakt werd, en hield ook woord. Evenzoo deed hij pogingen tot mijne invrijheidstelling.

Tegen één uur trad de inspecteur der gevangenis, wien ons gezelschap misschien minder wenschelijk voorkwam, met een vriendelijk gezicht binnen en deelde ons mede, dat wij ons gereed moesten houden om naar het klooster Santa Brigida overgebracht te worden, waar zich reeds omstreeks vijftig à zestig gevangenen bevonden, onder welk getal ook eenige generaals waren.

Wij werden onder een geleide te voet door de stad gebracht en liepen twee aan twee. De oude Castillo, die naast mij liep, bevond zich met mij aan het hoofd van den stoet. Het was mij zonderling te moede, toen ik al die plaatsen, waar ik vroeger zoo dikwijls geweest was en waar bekenden mij van alle kanten groetten, als gevangene voorbijkwam.

Het klooster, waarin wij gebracht werden, was zeer groot en zeer zindelijk. Wij hadden voor onze wandeling een mooie zuilengang, die door een plein met boomen en bloembeelden omgeven was. Tweemaal in de week mochten wij iedereen bij ons ontvangen, doch mijne vrouw en de familiën der anderen konden ons bezoeken, wanneer zij maar wilden. Ik had met de generaals Moret en Ramirez eene ruime kamer gekregen; maar den geheelen dag was deze zoo vol bezoekers, dat er ternauwernood plaats voor hen overbleef. Deze bezoekers brachten ons alle mogelijke geschenken, en zoo hadden wij overvloed van bloemen, vruchten, wijn en sigaren. Ook baron Von Magnus bezocht mij, alsmede vele Amerikanen, die tot het reeds genoemde «Legion of honour» behoorden. De laatsgenoemden waren zeer ontevreden over de regeering, want men betaalde hun noch soldij, noch de achterstallige gelden, die zij te vorderen hadden, en behandelde hen over 't algemeen met minachting, nadat men hunne diensten indertijd zeer aannemelijk gevonden had. Zij maakten er volstrekt geen geheim van, dat zij avonturiers waren, en zeiden, dat zij zich bij de eerstvolgende gelegenheid bij die partij zouden aansluiten, welke hun het meeste voordeel beloofde. Zij boden mij aan, mij op den verderen tocht te bevrijden, wanneer ik hen mee naar Europa wilde nemen, hetgeen ik echter als een weinig te kostbaar moest afwijzen.

Marquez, Gutierez en Arellano waren nog altijd in Mexico verborgen. Op het hoofd van den eerstgenoemde had de regeering een prijs van tien duizend dollar gesteld. Een Amerikaan zeide tegen mij, dat hij Marquez wel zou kunnen vinden; maar hij wilde zich met de zaak niet inlaten, daar de regeering toch niet betaalde. Lopez had zijn bloedgeld ook niet gekregen.

De bemoeiingen van mijn vrouw en van mijn vrienden te Mexico hadden nu ten doel, te bewerken, dat mijn straf in verbanning veranderd of mij veroorloofd zou worden, te Mexico te blijven. Dat het laatste niet toegestaan zou worden, daaromtrent kreeg ik al spoedig zekerheid, en nu deed ik mijn best om te bewerken, dat ik, in plaats van naar Oajaca, naar Vera Cruz zou gezonden worden. De gevangenschap op de laatstgenoemde plaats was wel is waar strenger, maar deze stond insgelijks onder Porfeiro Diaz en had boven Oajaca dit voor, dat het aan zee lag en dus veel meer kans ter ontvluchting aanbood.

De zaken in Mexico waren, ondanks de zegepraal der republikeinen, in geen opzicht beter geregeld, dan vroeger het geval was, maar de onveiligheid en de wanorde in het land waren veeleer toegenomen. Geld was er nergens voorhanden, en guerillabenden, die zich keizerlijken en republikeinen noemden, maar met geene regeering iets te doen hadden, maakten het land onveilig en bevochten elkander op hun eigen houtje.

De straatwegen waren onveiliger dan ooit, en de diligence naar Vera-Cruz werd geregeld tweemaal in de week aangevallen en geplunderd. Om nu althans de gevolgen van zulk een plundering niet al te erg te maken, deponeerde men zijn geld op het postkantoor der plaats, van waar men vertrok, en nam het aldaar bij het einde der reis weder in ontvangst, waarvoor een kleine som gelds betaald moest worden. Te zeer kon men zich echter niet van geld ontblooten, daar de struikroovers een volkomen gebrek daaraan zeer euvel opnamen en met stokslagen bestraften. Gaf men zijn geld goedschiks af, dan waren zij gewoonlijk zeer beleefd, en moorden kwamen er slechts zelden voor.

Het was ongeveer een toestand, als er in oude tijden in Engeland heerschte, toen de « highwaymen » nog in bloei waren. Eene familie, die met de diligence van Queretaro naar Mexico reisde en op dien weg tweemaal aangevallen was, beschreef mij de wijze, waarop de Mexicaansche roovers te werk gingen.

De eerste maal kwam er een zeer elegant gekleed heer op een mooi paard, welks zadel en tuig rijk met zilver beslagen waren, met een revolver in de hand, op het rijtuig af. Hij nam zijn hoed zeer beleefd af en verzocht om tweehonderd dollar, die hij juist noodig had. De reizigers, omtrent twintig in getal, brachten dit geld bij elkaar, en nu nam de elegante spitsboef, na beleefd bedankt te hebben, afscheid.

Eenige stations verder werd de diligence, die door verscheidene bijwagens vergezeld was, door acht à tien gewapende kerels, die er smerig uitzagen, aanhouden. De passagiers moesten er uitstappen en zich in het gelid scharen. De schurken vernamen tot hun misnoegen, dat een lid van hun broederschap hun reeds voor geweest was, en maakten een begin met hunne nasporingen. Ondanks hun smerig voorkomen waren zij toch zeer beleefd. Hun zedelijk gevoel werd echter ten zeerste gekwetst door twee der reizigers, bij welke nog geld gevonden werd, ofschoon zij hadden verzekerd, dat zij alles afgegeven hadden. Het geld werd hun natuurlijk afgenomen, terwijl hun daarna door de rechtschapene roovers een duchtig pak slagen gegeven werd. Na deze strafuitoefening werd aan elk der reizigers een dollar uitbetaald, opdat zij onderweg geen honger zouden behoeven te lijden.

Omstreeks dezen tijd had ook de verkiezing van een president plaats, waarbij verscheidene candidaten optraden. Escobedo, Lerdo en anderen zagen al spoedig in, dat zij geen kans hadden om verkozen te worden, en alleen Juarez en Porfeiro Diaz bleven nog over.

Met de handelwijze van Juarez was men in Mexico geenszins tevreden, en verscheidenen zijner vroegere vrienden vielen hem af, daar hij die menschen, welke hem in het ongeluk getrouw gebleven waren, in het geluk veronachtzaamde en koel bejegende. Hij vertoonde zich zelden in 't openbaar, en als hij uitging, werd hij altijd door drie à vier adjudanten, in het politiek gekleed, die onder hunne rokken revolvers droegen, vergezeld. Als hij in den schouwburg kwam, viel hem een alles behalve vleiende ontvangst ten deel. Ofschoon zijne vrienden zich alle mogelijke moeite gaven, om zooveel mogelijk leven te maken, konden zij toch het fluiten, dat zich van alle kanten deed hooren, niet overstemmen.

Gedurende zekere voorstelling werd de geliefkoosde zangeres, Mademoiselle Mendez, uitgenoodigd, een op keizerin Charlotte vervaardigd schimplied te zingen. Mademoiselle Mendez had echter van de voortreffelijke vorstin veel welwillendheid genoten en was braaf genoeg, om zich dit dankbaar te herinneren.

In plaats van gehoor te geven aan de schandelijke uitnoodiging, verwijderde zij zich, ondanks al het schreeuwen en het werpen met sinaasappelschillen, van het tooneel. Toen zij den schouwburg verliet, werd zij door een republikeinsch officier, dien haar te dien einde opgewacht had, met eene karwats geslagen, hetgeen mij door Mademoiselle Mendez zelf verteld werd, toen zij een harer vrienden in de gevangenis bezocht.

Een Engelsche maatschappij had van de keizerlijke regeering de concessie tot den aanleg van een spoorweg naar Vera-Cruz verkregen. Hij had reeds twaalf millioenen dollar in de onderneming gestoken, maar de republikeinsche regeering ontnam haar deze concessie. Daarmee deed de regeering zich intusschen de grootste schade, daar er niemand in Mexico te vinden was, die den aanleg of de exploitatie van het aangelegde gedeelte kon voortzetten; ook ontbrak het aan geld ter bestrijding der loopende uitgaven. Er bleef alzoo niets anders over, dan de door den keizer verleende concessie voorloopig te bekrachtigen.

Op den 21sten October werd ons gezegd, dat wij ons tegen den volgenden dag tot vertrekken gereed moesten houden; maar de reis werd uitgesteld, omdat de regeering het geld, dat voor het escorte noodig was, niet bijeen kon brengen. Het was mij vergund geworden, in plaats van naar Oajaca, naar Vera-Cruz te gaan.

De vreemde gezanten hadden voor het grootste gedeelte Mexico verlaten, en diegenen, welke daar nog waren, stonden op het punt om dit te doen.

Er bezocht ons ook weder een photograaf, die de vergunning had weten te verkrijgen om onze portretten te maken. Hij maakte de portretten van alle generaals afzonderlijk, en daar wij allen onze goederen verloren hadden, bracht de voorzichtige man een generaalsuniform mee, die aan een zeer langen, of althans zeer dikken generaal moest toebehoord hebben, daar ik er wel in kon wonen.

Op den 23sten kreeg ik een bezoek van baron Von Magnus, die mij hoop gaf, dat ik spoedig vrij zou komen. Mijn broeder had zich tot graaf Bismark gewend met het verzoek om diens tusschenkomst, en deze had de zaak aan den gezant te Washington, den baron Von Gerolt, op het hart gedrukt. De baron sprak hierover met den Staatsminister Seward, en daar ik met dezen persoonlijk bekend was, en ook uit hoofde van de diensten, die ik aan de Vereenigde Staten in den oorlog bewezen had, kreeg de nieuwe Amerikaansche minister te Mexico, Mr. Plomb, instructiën om mijne vrijlating te bewerkstelligen.

Het geld der regeering scheen zeer spaarzaam in te komen; want wij wachtten vruchteloos op het bevel tot vertrekken. Met de te Mexico gevangene keizerlijke officieren, die met ons in het klooster waren, ging het zeer slecht; en inzonderheid ontbrak het hun aan geld. Onder hen bevond zich een generaal, wiens naam ik vergeten heb, die een vrouw en verscheidene kinderen had, waarmee het treurig ging. Hij was een kundig man, boetseerde de portretten van den keizer en de keizerin in was, en liet deze in de gevangenis verloten, hetgeen hem bij de zestig piasters opbracht. Ik had het geluk, de portretten te krijgen, en heb ze nog. Een andere officier bezat eene groote menigte zijden dassen, waarvan hij eene loterij maakte; ik kreeg er vier, die mij echter door de officieren der Juaristen afgebedeld werden.

In den avond van den 25sten October werd ons medegedeeld, dat wij voorloopig nog te Mexico zouden blijven; maar toen mijne vrouw en andere bezoekers ons verlaten hadden, werd ons gezegd, dat wij den volgenden morgen om zes uur zouden vertrekken. Deze handelwijze had waarschijnlijk ten doel, dat onze aftocht meer in stilte zou plaats hebben en wij niet door zoovele vreemden vergezeld zouden worden.

Er was mij veel aan gelegen, aan mijne vrouw een briefje te doen toekomen, en te dien einde wendde ik mij tot een officier der Juaristen, die in het klooster in arrest was. Ik gaf hem vijf dollar onder voorwaarde, dat mijne vrouw den brief nog vóór ons vertrek in handen zou krijgen.

Op den 26sten October, 's morgens om vijf uur, was alles in het klooster in rep en roer, want het was ditmaal werkelijk ernst met ons vertrek. Toen wij op straat kwamen, zagen wij een sterk escorte cavalerie staan, waartusschen wij twee aan twee door de stad gebracht werden. Ik liep weer met mijn grijzen vriend Castillo voorop.

Mijne vrouw had den brief eerst kort vóór zessen gekregen. Zij reed terstond naar het klooster, dat wij echter reeds verlaten hadden, maar zij haalde ons in, voordat wij nog op het stationsplein gekomen waren. Ons erbarmelijk voorkomen maakte zulk een diepen indruk op haar, dat zij luide weende. Wij werden niet als generaals, maar als oproermakers en misdadigers behandeld. Ons gezelschap was nog hetzelfde, alleen hadden wij Prieto verloren, die voor zich had weten te bewerken, dat hij te Mexico mocht blijven.

Ondanks de maatregelen, die er door de regeering genomen waren, was ons vertrek bekend geworden, en wij vonden bij het station eene menigte dames, die ons op koffie enz. onthaalden. Wij, gevangenen, werden in een wagon bij de andere passagiers geplaatst; maar de luitenant van het escorte was bij ons, en bij de portieren stonden schildwachten. Het escorte met een majoor bevond zich in een anderen wagon.

De tweede Amerikaansche consul, de Heer Cribb, was toevalig bij ons in den wagon. Hij schreef voor mij in mijne portefeuille eene aanbeveling aan den Amerikaanschen consul te Vera-Cruz.

Aan den luitenant had mij reeds te Mexico iemand aanbevolen, en daar onze tocht over de veertien dagen duurde, achtte ik het goed, mij nader met hem bekend te maken, ik liet hem uit mijne veldfesch drinken, en nu raakte hij zoo op brandewijn verzot, dat hij bij ieder station een weinig daarvan dronk, ten gevolge waarvan hij zeer opgewonden en lastig werd. In deze stemming liet hij zich op eene zeer onvoegzame wijze over den keizer uit, zoodat ik boos werd en hem bij den kraag wilde pakken, waarvan Castillo en Escobar mij niet dan met moeite terughielden.

Te Apacingo hield de spoorweg op, en nu moesten wij den tocht verder te voet afleggen. De majoor zette een nijdig gezicht, liet ons dicht door het escorte omgeven en behandelde ons ruw en barsch, in één woord, geheel als strafgevangenen. Daardoor voelde generaal Escobar zich gedrongen, den majoor ter zijde te nemen en hem te zeggen, dat hij met fatsoenlijke menschen te doen had, en dat hij zich liever moest gedragen zooals de kapitein, die ons naar Mexico had overgebracht, gedaan had. De majoor verontschuldigde zich later, en zeide, dat men hem te Mexico geheel andere berichten omtrent ons gegeven had, maar scheen nu uit een ander vaatje te tappen. Hij stond ten minste toe, dat de generaals twee diligences huurden.

Op den 27sten October kwamen wij te Puebla, waar wij op den 28sten een dag rust zouden houden. De majoor was geheel veranderd en vergezelde ons des avonds naar een restauratie, waar hij onze uitnoodiging tot het souper met genoegen aannam.

Wij werden dien nacht allen gezamenlijk in eene groote, uiterst smerige kamer in eene kazerne ingekwartierd, die aan den voet van den heuvel lag, waarop het fort Loretto staat, in welks nabijheid de Juaristen op den 5den Mei 1862 eene schitterende overwinning op de Franschen behaalden. Deze overwinning werd als zoo gewichtig beschouwd, dat de republikeinsche regeering het bevel gaf, dat verscheidene pleinen in de steden den naam van « *Plaza del 5 Mayo* » zouden krijgen, terwijl de hoofdpleinen, die anders altijd « *Plaza de Independencia* » heetten, «*Plaza del 15 mayo*» genoemd zouden worden tot eene herinnering aan den val van het keizerrijk bij den Cerro de la Campagna.

Wij ontvingen in onze kazerne verscheidene bezoeken van burgers uit Puebla, die ons niet alleen overvloedig van ververschingen, wijn en sigaren voorzagen, maar ook met omstreeks honderd pesos begiftigden, die de andere heeren onder elkaar verdeelden.

Op den 28sten October verlieten wij Puebla, vergezeld van vele vriendelijke burgers, die met ons tot aan de garita gingen.

Ik reed met den majoor voorop, en op dien verrukkelijk schoonen morgen kwamen wij al spoedig in een dal, zooals er nauwelijks een bekoorlijker in de wereld te vinden is. Overal zag men heerlijke maïsvelden en daartusschen reusachtige cactussen van allerlei soorten en andere uitheemsche gewassen in vollen bloei staan. Rondom zag men hooge bergen en onder deze drie der hoogsten van Amerika, namelijk den Popocatepetl, de Sierra Nevada en de piek van Orizaba, die allen natuurlijk met sneeuw bedekt waren.

Omtrent de beide eerstgenoemden bestaat er bij de Indianen eene volksoverlevering. Zij vertellen, dat de Popocatepetl zijne vrouw omgebracht en haar lijk op de Sierra Nevada neergelegd heeft, waarvan men zich nog door eigen aanschouwing kan overtuigen.

Er behoort namelijk zeer weinig verbeeldingskracht toe, om de reusachtige gestalte eener liggende vrouw op de Sierra te zien. Men onderscheidt duidelijk de geheele vrouwelijke gestalte met neerhangende haren en armen. — Tusschen deze bergen door trok Cortez eens naar Mexico.

Tegen den middag kwamen wij te Hepiaco, waar wij bij den burgemeester ingekwartierd en goed verpleegd werden. Na het eten bezochten wij het klooster San Francisco, het oudste en merkwaardigste van geheel Mexico. Het werd reeds in het jaar 1537 door de

Franciscanen gebouwd en is een verwonderlijk massief gebouw in den Moorsch-Spaanschen stijl. De muren hebben eene ontzettende dikte, en in het inwendige daarvan loopen gangen, zelfs in die der torens en op de platte daken. Dit klooster was reeds van het begin af het tooneel van bloedige gevechten geweest en speelde in alle revolutiën van Mexico eene gewichtige rol. Ten tijde der verovering van Mexico werden hier 400 Spanjaarden door 100,000 Indianen belegerd; maar de Spanjaarden deden een uitval en dreven hen op de vlucht.

Op den 30n October kwamen wij te Hawtepec,werden hier bij den geestelijke ingekwartierd en door autoriteiten der stad ten eten genoodigd. Het is eene allerliefste plaats, waar de gebouwen alle nieuw zijn,daar zij drie jaren geleden verwoest werd door eene aardbeving, die drie minuten duurde en waarbij vele menschen gedood en gekwetst werden. Ook de vier groote massieve kerken waren ingestort, en slechts één daarvan zoo goed en zoo kwaad als het ging hersteld. De inwoners verkeerden sedert deze aardbeving zoozeer in vrees voor eene herhaling daarvan, dat zij het niet waagden, hunne nieuwe huizen van een fatsoenlijk dak te voorzien, maar deze met dierenhuiden bedekten.

Het vroolijke voorkomen, dat deze plaats had, werd nog verhoogd door de omstandigheid, dat het juist marktdag was, ten gevolge waarvan er eene groote menigte Indianen in de stad gekomen was, die hier of hunne producten verkochten, of inkoopen deden. Als ik hier, en als men over 't algemeen in Mexico over Indianen spreekt, dan moet men daaronder nooit « wilden » verstaan, want deze vindt men alleen in de verwijderde grensdistricten. De Indios Mejicos zijn de nakomelingen van diegenen, welke onder Cortez onder het juk gebracht zijn en reeds te dien tijde eene zekere mate van beschaving bezaten. Zij staan op een veel hoogeren trap dan het Spaansche gemengde ras, dat zich daar gevormd heeft.

De Indianen, die ik hier zag, zijn krachtige, stevige menschen met een donkere gelaatskleur en zwart haar, dat tot op het voorhoofd neerhangt en boven de oogen afgesneden is.De mannen dragen leeren broeken en schoenzolen en meestal een hemd.

De vrouwen zijn zeer fraai gebouwd, hebben verwonderlijk mooie oogen, prachtig haar en buitengewoon witte tanden; zij zien er werkelijk allerliefst uit. Zij dragen schoenzolen, rokken, die tot aan de kuit reiken, en ver uitgesneden hemden, die de borst maar weinig bedekken. Bij feestelijke gelegenheden, zooals bij voorbeeld op marktdagen, zijn de hemden fijner en met kanten omgeven. Als het warm is, hebben zij den rebozo over den arm hangen; wordt het koel, dan slaan zij dien bevallig om het hoofd en om de schouders. De rebozo is namelijk een lange shawl van fijn katoen, die door de Indiaansche vrouwen zelve zeer fraai geweven wordt en aan de uiteinden met franje versierd is. De kleur is meestal een mengsel van donkerbruin en blauw.

De Indianen dragen hunne waren naar de markt in manden, die door middel van een riem, welke om het voorhoofd loopt, vastgehouden worden. Naar de markt gaat alles, voorop de mannen en daarachter de vrouwen en kinderen, allen achter elkaar en altijd op een drafje. Gaan de Indianen na den verkoop hunner producten naar huis, dan doen zij steenen in hunne manden, om ze weder even zwaar te maken, daar zij beweren, dat dit hun gemakkelijker valt dan leege manden te dragen.

Op den 31sten in de vroegte verlieten wij deze lieve plaats. De majoor en ik lieten het transport in den steek en reden vooruit. De luitenant was reeds te Puebla achtergelaten; daar zijne zucht tot drinken hem lastig en onbruikbaar maakte, had de majoor den kommandant om een fatsoenlijker officier verzocht.

Wij kwamen reeds vroegtijdig te Tehuacan, het hoofdkwartier van Porfeiro Diaz, waar de majoor zich bij den kolonel, naar ik meen Garcia Paz, het opperhoofd van den generalen staf, liet aandienen. Deze kolonel, die buitengewoon vriendelijk en welwillend was, liet den majoor van zich gaan en hield mij achter. Hij zeide tot mij, dat ik reeds uit Mexico aan den generaal aanbevolen was, die terstond zou komen en gaarne kennis met mij wenschte te maken.

De generaal, die zeker in de geschiedenis van Mexico nog eene gewichtige rol zal spelen en waarschijnlijk president worden, vertoonde zich al spoedig. 't Is iemand van omstreeks zes en dertig jaren, van middelbare lengte, met innemende, zeer krachtige gelaatstrekken, een zwarten snorbaard en een kleinen kinbaard, dik, zeer kort afgesneden haar en een eenigszins gebruinde tint. Hij droeg een grijzen uniformsrok met generaalsepauletten.

De manieren van den generaal zijn vriendelijk en innemend. Hij ontving mij met de meeste minzaamheid en bood mij voor den dag, dien wij te Tehuacan rust zouden nemen, zijn huis aan, waarin ik mij als gast moest beschouwen; mij werd eene mooie kamer aangewezen, en mijn paard kreeg insgelijks een goed onderkomen.

Porfeiro Diaz voerde het bevel over een der vijf groote militaire districten, waarin het land verdeeld was, en wel over datgene, waar hij vandaan was. Reeds in den slag bij San Loretto, op den 5den Mei 1862, bekleedde hij een hoogen rang en onderscheidde zich zeer. Toen Puebla later door de Franschen ingenomen werd, viel hij in hunne handen; maar het gelukte hem, op weg naar Vera-Cruz te ontsnappen. Hij organiseerde later een corps, dat echter door de Oostenrijkers uit elkaar gedreven werd, bij welke gelegenheid hij andermaal gelukte, te ontvluchten. Onderweg verzamelde hij zeven manschappen, waarmee hij zich naar de stad die hij bewoonde begaf,waar deze geringe beginselen in den loop des jaars tot een leger van 12,000 man aangroeiden, waarmee hij Mexico belegerde en, zooals bekend is, innam.

De generaal is een goed patriot, maar geenszins een bijzonder aanhanger van Juarez en nog minder van Escobedo.

Hij heeft in zijne woonplaats een grooten aanhang, en als zijn edel karakter en zijn patriotisme er hem niet van teruggehouden hadden, zou het hem niet moeilijk gevallen zijn, zich met geweld van wapenen tot president van Mexico te maken.

De generaal nam afscheid, zeggende: « Tot weerziens aan tafel! » Ik bleef alleen in de zaal achter en stond in verlegenheid, wat te doen, daar men mij mijn woord van eer niet had laten geven. Aan deze twijfeling maakte de kolonel een einde, die zich verwonderde, dat hij mij alleen aantrof, en tot mij zeide, dat ik volkomen vrijheid had om te doen, wat mij goeddacht. Ik maakte dus eene wandeling door de stad, totdat ik geroepen werd om te eten.

Aan tafel zaten slechts de generaal, zijne beminnelijke echtgenoote, die nog maar achttien jaren oud en waarmee hij zes maanden geleden getrouwd was, de kolonel en ik. Wij spraken over alle mogelijke onderwerpen; maar voornamelijk liep het gesprek over het verraad van den maarschalk Bazaine, over wiens gedrag de generaal zich geenszins gunstig uitliet, terwijl hij den keizer met veel meer verschooning beoordeelde. Hij zeide mij ook, zooals ik reeds vroeger opgemerkt heb, dat Bazaine hem aangeboden had, Mexico over te leveren, maar dat hij zich geschaamd had, zulk een schandelijk aanbod aan te nemen.

Ik trachtte het gesprek op Juarez te brengen en zeide, dat het voor Mexico veel wenschelijker zou zijn, dat hij president was. De generaal was echter bijzonder terughoudend en vergenoegde zich meestal met een glimlach tot antwoord. De kolonel en andere officieren, die ik later sprak, waren niet zoo achterhoudend en spraken onverholen hunne voorliefde voor Porfeiro Diaz alsmede hunne wenschen uit.

Onder het eten kwam de tijding, dat de andere gevangenen aangekomen waren, en nu ging ik uit, om ze te bezoeken. Ik was niet weinig verbaasd, ze in eene armzalige kamer onder strenge bewaking aan te treffen. Ik keerde naar den generaal terug en verzocht hem, mij te veroorloven, bij mijne lotgenooten te blijven, daar ik niets boven hen vooruit wilde hebben. De generaal, de kolonel en ik gingen terstond naar mijne kameraden, en er werd hun, na het afnemen van hun woord van eer, vergund, zich naar welgevallen in de stad in te kwartieren.

De generaal noodigde mij uit, met hem naar den schouwburg te gaan; maar ik wees dit onder dankbetuiging van de hand, daar ik wel kon verwachten, dat ik beleedigende coupletten zou hooren, en mij zelven niet vertrouwde, dat ik niet in drift zou ontsteken.

Op den eersten en den tweeden November zouden wij te Tehuacan uitrusten. Ik ging dikwijls in de stad wandelen en interesseerde mij bijzonder voor de vijandelijke troepen, die ik daar zag. Ofschoon het heette, dat iedere bevelhebber eener afdeeling slechts 3,000 manschappen onder zich had, zag ik toch alleen te Tehuacan tusschen de vier en vijf duizend man en telde acht-en-twintig kanonnen. Bovendien wist ik, dat de cavalerie op eene andere plaats lag en had insgelijks te Puebla en op den weg soldaten gezien, en daar Vera-Cruz ook tot het district van den generaal behoorde, meende ik, dat de krijgsmacht, waarover deze te beschikken had, zeker wel tien duizend man moest beloopen.

De soldaten waren allen goed gekleed en gewapend en de beste Juaristische troepen,die ik in Mexico gezien heb. Eenige bataljons, die ik zag exerceeren, voerden voor Mexicanen waarlijk schitterende manœuvres uit. Over

't algemeen heerschte er overal eene groote militaire bedrijvigheid, en ik geloofde inderdaad dat Porfeiro Diaz het plan had om naar Mexico op te rukken en Juarez te verdrijven, hetgeen zich echter niet bevestigd heeft.

Den avond van den eersten November bracht ik weder met mijne kameraden door.

Op den tweeden November ontmoette ik op straat kolonel Campos, met wien ik te zamen te Tulancingo geweest was, waar hij het bevel over de Mexicaansche infanterie voerde. Hij was insgelijks een krijgsgevangene op zijn woord van eer en woonde te Tehuacan met zijne vrouw en kinderen en zijne schoonmoeder. Zijne lieve vrouw, de mijne, de kolonel en ik waren bevriend en hadden te Tulancingo dikwijls de Paloma met elkander gedanst.

Ik bracht den namiddag en den avond te midden dier lieve familie door, en later kwam generaal Castillo ook.

De schoonmoeder van den kolonel had, gelijk zulks in Mexico dikwijls geschiedt, een kamer in haar huis tot eene kapel ingericht, en deze was inderdaad wel waardig om bezichtigd te worden.

De zoldering en de muren waren rijk met draperieën, met goud en zilver versierd, behangen, en op het altaar stond eene groote Madonna van was met het kind Jezus, in kostbare kleederen en met verwonderlijk schoone zilveren versierselen en zelfs met Mexicaansche diamanten getooid, die wel is waar niet zoo duur als echte diamanten, maar toch zeer fijn en ook geenszins goedkoop zijn.

Aan de kanten stonden nog verscheidene Madonna's, alle in prachtegewaden en met steenen en echte paarlen versierd. Naast elke Madonna stond bovendien nog een verguld kastje, waarin de overige kleederen der Madonna's bewaard werden, en het inwendige van deze kastjes was insgelijks op het rijkst versierd.

Over 't algemeen was het geheel rijk en prachtig. De vloer was met kostbare tapijten belegd, spiegels waren er in overvloed aangebracht, en evenzoo massieve zilveren, gedeeltelijk vergulde luchters. Ter eere van ons werden de kaarsen opgestoken, waardoor het geheel een waarlijk tooverachtigen indruk maakte.

Op den derden November verlieten wij Tehuacan. Toen ik afscheid van Porfeiro Diaz nam en hem voor zijne vriendelijke ontvangst bedankte, gaf hij mij twee brieven van aanbeveling, een aan den plaatselijken kommandant van Vera-Cruz en aan een anderen generaal.

Wij namen hier afscheid van de gevangenen, die naar Oajaca gingen, en waarvan ik sedert niets meer gehoord heb. Castillo, Escobar, diens zoon en de majoor stapten in een rijtuig en ik reed te paard; er was geen escorte bij. De achttienjarige zoon van generaal Escobar was luitenant geweest en als zoodanig vrijgelaten. Hij bleef echter gedurende de geheele gevangenschap bij zijn vader en verzorgde en bediende dezen met de meeste liefde en opoffering.

Onze reis ging over Colorado naar Orizaba, waar wij des namiddags aankwamen. Ik kreeg een telegram van mijne vrouw, waarin zij mij meedeelde, dat zij ieder oogenblik de verandering mijner straf in verbanning en alzoo mijne vrijlating verwachtte, hetgeen mij natuurlijk in een zeer goede luim bracht.

Op den 5den November hielden wij weder een dag lang rust. Ik bezocht het huis, waarin de keizer gewoond had. Dit behoorde aan een rijk man, wiens dochter met kolonel Schaffer getrouwd was. Deze man was zeer vriendelijk jegens ons en bezorgde aan Castillo en Escobar paarden voor het verdere gedeelte der reis.

Ik leerde hier verscheidene personen kennen, die zich aanboden om mij inlichtingen omtrent het verraad der Franschen te geven en mij te bewijzen, dat deze hunne wapenen aan de Juaristen overleverden. De personen, die gehuurd werden om deze over te brengen, zijn nog heden bereid om getuigenis hieromtrent af te leggen.

Op den 6den November kwamen wij te Cordoba, eene vroeger door den keizer beschermde kolonie van Noord-Amerikaansche geconfedereerden. Dit is een in de Tierra Caliente gelegene, zeer vruchtbare en welvarende plaats, waar veel koffie verbouwd wordt en allerlei vruchten in overvloed groeien.

Ik kreeg weder drie telegrammen van mijne vrouw, dat mijne vrijlating reeds door den minister van oorlog onderteekend was; dat zij hare zaken zou regelen en naar Vera-Cruz vertrekken, zoodra zij wist, dat ik vrij was.

Op den 7den begaven wij ons naar Paso del Mache, waar de spoorweg weder begint en waar wij den nacht doorbrachten. Onze vriendelijke majoor deelde ons mede, dat hij naar Tehuacan terugkeerde, en verzocht ons, ons te Vera-Cruz bij den plaatselijken kommandant aan te melden.

Op den 8sten November 's morgens ten tien uur kwamen wij te Vera-Cruz aan, waar mijn Engelsche vriend, Mr Price, wien ik mijne aankomst getelegrapheerd had, mij ontving. Wij drieën gevangenen namen eene kamer in het Hotel de Diligencias, hetzelfde, waar ik aan de gele koorst ziek gelegen had en bijna gestorven was.

Onder het eten zag ik den gezant van Juarez te Washington, den Heer Romero, maar gevoelde mij niet geroepen om onze kennismaking te vernieuwen, daar ik voor onaangename verklaringen vreesde. Toen ik namelijk besloot, naar Mexico te gaan, was er mij veel aan gelegen, nauwkeurige inlichtingen omtrent den staat van zaken in dit land in te winnen, en deze kon ik het best van den Heer Romero zelf krijgen. Te dien einde was het noodzakelijk, hem te doen gelooven, dat ik mij bij de zaak van zijn president wilde aansluiten. De secretaris van den president Johnson, kolonel Browning, dien ik kende en die mij insgelijks wilde bewegen om mij bij Juarez aan te sluiten, had mij bij den gezant geïntroduceerd.

Tegen den middag lieten wij ons bij den kommandant van Vera-Cruz aandienen in de hoop, dat het ons vergund zou worden, evenals te Tehuacan in de stad te mogen blijven. De kommandant liet zich daarover echter volstrekt niet uit, maar beval ons slechts, den volgenden dag op denzelfden tijd terug te komen.

Des namiddags ontvingen wij zeer vele bezoeken van keizersgezinden, en onder hen bevond zich ook de vader van Kolonel Rodriguez, die bij den aanval op de Garita de Mejico op den eersten Mei doodgeschoten werd. De vader hoorde nu voor het eerst de bijzonderheden omtrent den dood van zijn heldhaftigen zoon.

Tegen vijf uur begaf ik mij met Mr. Price naar een koffiehuis, dat bij de kust gelegen was, waar wij officieren van het in de haven liggende oorlogsschip aantroffen. Deze boden mij aan, mij aan boord van hun schip te brengen, vanwaar zij mij gemakkelijk eene gelegenheid konden verschaffen om naar Havanna te ontsnappen. De telegrammen echter, die ik van mijne vrouw gekregen had, bewogen mij, dit vriendelijk aanbod met dankzegging van de hand te wijzen. Overigens verwonderde het mij, te Vera-Cruz geene nadere berichten te krijgen, en ik begon al te vreezen, dat de regeering tot andere gedachten gekomen was.

Ik bezocht den plaatsvervangenden Pruisischen consul, den Heer Olkert, die zich gedurende mijne ziekte te Vera-Cruz zeer vriendelijk ten mijnen opzichte betoond had. Ofschoon ik den geheelen dag had moeten dejeuneeren en dineeren, kon ik toch de uitnoodiging van eenige welwillende jonge Duitsche kooplieden niet wel afslaan, die mij een overheerlijk souper aanboden, dat van 's avonds negen tot 's nachts twee uur duurde en waarbij het zeer vroolijk toeging.

Op den 9den November lieten wij ons aan den kommandant van Vera-Cruz voorstellen, die ons mededeelde, dat wij om één uur naar het fort San Juan d'Ulloa ingescheept zouden worden en ons gereed moesten houden. Ik zeide tegen den kommandant, dat er te Mexico reeds tot mijne vrijlating besloten was; maar hij gaf mij ten antwoord, dat hij daarvan nog geen bericht gekregen had. Escobar deed hem opmerken, dat wij geheel vrij en zonder eenig toezicht hierheen gekomen waren, en dat hij ons wel kon veroorloven, op ons woord van eer te Vera-Cruz te blijven; maar ook dat wilde hij niet, daar hij bepaalde instructiën van de hoogste regeering gekregen te hebben om ons naar het fort Ulloa over te laten brengen.

Wij hadden ons dus niet weinig vergist in de redenen, die den kommandant bewogen, ons niet reeds daags te voren naar het fort te laten brengen; het was geene vriendelijkheid, maar onmogelijkheid. Er woei namelijk een stevige Noordenwind, gedurende welken geen schip de haven kan binnenloopen en geen boot naar het eiland, waarop het fort staat, kan vertrekken. Wij moesten er ons dus in schikken, en werden om één uur naar het omstreeks duizend schreden van het land verwijderde eiland ingescheept.

Het fort San Juan d'Ulloa werd reeds eeuwen geleden door de Spanjaarden gebouwd en is een gebouw met kazematten, dat op een rots, die zich slechts weinig boven den spiegel der zee verheft, staat. De binnenplaats, die door kazematten omgeven is, ligt zoo laag, dat zij dikwijls onder water staat, en de kazematten liggen daarom hooger. Men bereikt deze door middel van een trap, en voor de deur van elk daarvan bevindt zich een klein houten balkon. Het fort ziet er zeer vervallen uit en is zoo vochtig en ongezond, dat de soldaten zeer dikwijls verlegd moeten worden, omdat er zoovelen hunner sterven.

Wij werden naar den kommandant van het fort, kolonel Santibanas gebracht. Dit was iemand, die er onbeschoft uitzag en wiens manieren en woorden geheel met zijn voorkomen overeenkwamen. Hij was geen aanhanger van Porfeiro Diaz, maar van Juarez, en had zich nog pas door zijne wreede behandeling van generaal Santa Anna doen kennen. Als voorwendsel tot deze gestrengheid gaf hij voor, dat de oude generaal trachtte te vluchten. Tegelijk met Santa Anna was ook zijn zwager opgesloten, een man op jaren, dien de kommandant in eenzame opsluiting hield en die daardoor krankzinnig werd.

Waarschijnlijk was deze schandelijke behandeling door de regeering voorgeschreven, want hoezeer deze gewenscht had, Santa Anna uit den weg te ruimen, blijkt daaruit, dat de kapitein en zes luitenants, die een krijgsraad uitgemaakt en hem, in plaats van ter dood, tot verbanning veroordeeld hadden, daarvoor vier maanden lang in het fort San Juan d'Ulloa opgesloten werden, waar zij bij onze aankomst nog zaten. Santa Anna werd eindelijk op dringend verzoek der Vereenigde Staten losgelaten.

Een hooggeplaatst vijandelijk officier had mij reeds te Mexico gewaarschuwd, Romero zooveel mogelijk zijdelings te laten liggen, en ik geloof inderdaad, dat ik aan dezen de vriendelijke behandeling van den kant der juaristische militaire autoriteiten te Vera-Cruz te danken gehad heb.

De kommandant zeide ons, dat de wijze, waarop hij ons zou behandelen, geheel van ons zelf afhankelijk was. Deden wij pogingen ter ontvluchting, dan zou hij met ons eveneens handelen, als hij met Santa Anna gedaan had. De eene compagnie, die het fort gewoonlijk bezette, scheen hem ter onzer bewaking niet voldoende, en hij had daarom nog om eene andere compagnie verzocht.

De kolonel bracht ons zelf naar de binnenplaats en liet ons de keuze tusschen twee kazematten, die hij recht lieve vertrekjes noemde, ofschoon het water van de gewelfde zoldering neerdroppelde en er schimmel op de muren zat. Hij deelde ons mede, dat wij tot 's namiddags vijf uur op de binnenplaats op en neer konden loopen, maar niet op den wal mochten klimmen.

Voor onze behoeften zorgde niemand; maar er was in het fort eene ellendige cantine, waar men voor veel geld zeer slecht eten kon krijgen.

De kommandant woonde in een huis, dat op de binnenplaats gebouwd was, met zijne jonge, mooie vrouw, die hij echter even streng bewaakte als zijne gevangenen.

De ruwe manieren van den kolonel, die er als een struikroover uitzag, en de ellendige plaats, waar wij ons bevonden, kwamen ons bijzonder afschrikwekkend voor, daar wij te Vera-Cruz en te Tehuacan verwend geraakt waren en hoop op verbetering in ons lot gekregen hadden. De verschrikkelijke gedachte kwam bij mij op, dat de regeering, daartoe misschien door Romero aangespoord, mij nochtans in de gevangenis wilde laten blijven, en ik besloot dan ook, zoo spoedig mogelijk aan mijne vlucht te denken.

Wij waren zeer verwonderd, toen wij 's namiddags na vijf uur in de kazemat opgesloten werden en men op de binnenplaats een schildwacht plaatste, die het oog op het kleine balkon voor onze deur kon houden. Het schietgat naar den zeekant was in het midden van een ijzeren stang voorzien.

De avonden waren allerakeligst en werden nog noodlottiger gemaakt door het komende en verdwijnende licht van den vuurtoren, dat, al naar gelang het omdraaide, in onze cel viel.

Des avonds werd het weder Noordenwind, en deze hield tot den voormiddag van den 13den November aan, ten gevolge waarvan alle verbintenis met Vera-Cruz afgesneden werd. Dit gebeurt dikwijls, en deze afsluiting duurt vaak zeer lang, zoodat er op het eiland gebrek aan levensmiddelen komt.

Op den 12den November maakte ik kennis met den luitenant-kolonel, onder wiens bevel de artillerie en het zoogenaamde arsenaal stonden. Deze was een weinig vriendelijker dan de kolonel en minder wantrouwig ten opzichte van zijne insgelijks mooie vrouw, waaraan generaal Escobar en ik een bezoek brachten.

Op den 13den bracht de luitenant-kolonel ons op den wal en keek ik met verlangen over den grooten Oceaan naar het Oosten. Later beklommen wij den wachttoren en zagen van hier het Fransche schip « Panama » binnenloopen, dat uit hoofde van den Noordenwind reeds twee dagen voor de haven gelegen had en binnen eenige dagen weer naar Europa moest terugkeeren.